

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2024-0000230485

Datum
15 april 2024

Opgesteld door
[Redacted]

Samengewerkt met
[Redacted]

Bijlage(n)
5

Aan
Van

Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Digitalisering
DGDOO

nota

Toezending Jaarverslag 2023 en advies Adviescollege
Openbaarheid en Informatiehuishouding aan EK en TK

Aanleiding

Het Adviescollege openbaarheid en informatiehuishouding (ACOI) heeft zijn Jaarverslag 2023 toegezonden. In dit jaarverslag brengt het adviescollege verslag uit van zijn werkzaamheden in het voorafgaande kalenderjaar. Ook heeft het ACOI een advies uitgebracht naar aanleiding van de invoeringstoets Wet open overheid (Woo). Beide stukken kunnen worden aangeboden aan de Eerste en Tweede Kamer.

Geadviseerd besluit

U wordt verzocht:

- kennis te nemen van het Jaarverslag 2023 en het advies van het ACOI; en
- akkoord te gaan met de twee Kamerbrieven en deze te ondertekenen zodat het jaarverslag 2023 en het advies aan beide Kamers kunnen worden aangeboden.

Kern

- Het ACOI is 1 mei 2022 ingesteld bij de inwerkingtreding van de Woo. Het adviescollege heeft verschillende wettelijke taken, waaronder het gevraagd en ongevraagd adviseren van de regering en het parlement over de uitvoering van de regels over openbaarmaking van publieke informatie.
- Artikel 28 van de Kaderwet adviescolleges bepaalt dat een adviescollege jaarlijks verslag uitbrengt van zijn werkzaamheden in het voorgaande kalenderjaar. Het jaarverslag biedt een terugblik op de activiteiten van het adviescollege met betrekking tot zijn advies- en bemiddelingstaak. Daarnaast wordt ook ingegaan op de bedrijfsvoering en financiën van het adviescollege.
- De Kaderwet adviescolleges verplicht niet om een dergelijk jaarverslag aan de Eerste en Tweede Kamer aan te bieden, maar gelet op de aard (openbaarheid) en de maatschappelijke en politieke belangstelling voor het onderwerp waar dit adviescollege zich mee bezighoudt, adviseren we u dit jaarverslag toch toe te zenden naar beide Kamers.
- Daarnaast heeft het ACOI ook zijn advies naar aanleiding van de Woo-invoeringstoets (*Wat kan ik voor u doen?*) naar u toegestuurd. Met deze brief wordt dit advies ook aangeboden aan beide Kamers. Eerder heeft u toegezegd in het tweede kwartaal van dit jaar met een reactie op de Woo-invoeringstoets en bijbehorende adviezen te komen.

Toelichting

Inhoud jaarverslag 2023

Onze referentie

2024-0000230485

Datum

15 april 2024

Algemeen

Het adviescollege is halverwege 2022 gestart en heeft in 2023 zijn eerste volledige jaar achter de rug. Het afgelopen jaar is het adviescollege verder opgebouwd, met name waar het gaat om de advies- en de bemiddelingsfunctie.

Financiële verantwoording

Uit de financiële verantwoording blijkt dat het ACOI in 2023 € 2,9 mln. heeft uitgegeven. Dit bedrag is € 1,4 mln. lager dan eerder begroot. Dit verschil wordt met name veroorzaakt door de lagere kosten van de afdeling bemiddeling.

Activiteiten

In het jaarverslag wordt uitvoerig ingegaan op de activiteiten van het ACOI in 2023. In 2023 ontving het adviescollege 33 klachten, 41 signalen en 45 vragen over de (uitvoering van de) Woo. In zeventien gevallen werd er in 2023 een bemiddeling naar aanleiding van een klacht gestart. Tien bemiddelingen werden het afgelopen jaar afgerond. In drie gevallen ging dit met een eindbrief, bij drie bemiddelingszaken ging het adviescollege over tot een advies en de overige vier gevallen konden op een informele wijze snel worden afgewikkeld. In het jaarverslag staat ook een overzicht van alle onderzoeken en adviezen die in 2023 gepubliceerd zijn. Tot slot bevat het jaarverslag een tijdlijn waarin per maand wordt aangegeven wat het ACOI aan kennisoverdracht deed.

Inhoud advies naar aanleiding van de Woo-invoeringstoets

Algemeen

- Het adviescollege is het eens met de aanbevelingen voor verbetering van de uitvoering van de Woo. Volgens het adviescollege is het belangrijk om daarbij de energie niet alleen te richten op een betere inrichting van het proces voor Woo-verzoeken, maar ook op meer actieve openbaarmaking en op verbetering van de informatiehuishouding. Dit zijn volgens het ACOI essentiële onderdelen van de Woo die nog niet of slechts gedeeltelijk in werking zijn getreden.
- Het adviescollege is het niet eens met de voorstellen voor wetswijziging in de invoeringstoets. Het adviescollege vindt het onwenselijk om het recht op overheidsinformatie wettelijk te beperken, door hierin te bepalen dat burgers een maximaal aantal documenten krijgen en alleen die documenten die sleutelfuncties hebben bereikt. Ook een verruiming van de antimisbruikbepaling is volgens het ACOI vooralsnog niet nodig.
- Een volledige reactie op alle aanbevelingen uit de invoeringstoets is opgenomen in het advies.

Aanbevelingen

Het adviescollege is van mening dat de knelpunten als volgt kunnen worden opgelost:

1. Werk samen met Woo-verzoekers om hun informatiebehoefte te vervullen. Doe dat zeker direct aan het begin, zodat snel duidelijk is naar welke informatie iemand op zoek is. Houd ook daarna het contact warm en maak zo nodig extra afspraken in volgende fases van het proces.
2. Geef Woo-behandelaars mandaat en middelen om te kunnen leveren. Dit betekent dat openbaarheidsfuncties een stevige positie moeten hebben binnen de organisatie, dat zij zonder politiek gemotiveerde bemoeienis over

openbaarmaking kunnen besluiten, en dat er hulp is van en budget voor informatiespecialisten en -technologie.

- Ondersteun de samenwerking met een (model)leidraad. De leidraad moet helder uiteenzetten welke fases de afhandeling van een verzoek kent, en hoe de overheidsorganisatie de verzoeker op de hoogte houdt en betreft bij eventuele keuzes tijdens het proces. Door de leidraad te publiceren op de website van de overheidsorganisatie, weet iedereen waar hij of zij aan toe is. Het adviescollege wil graag een modelleidraad ontwikkelen die overheidsorganisaties kunnen overnemen en aanpassen aan hun specifieke situatie.
- De staatssecretaris van Koninkrijkrelaties en Digitalisering zou ervoor moeten zorgen dat deze werkwijze landelijk wordt ingevoerd. Daartoe moet een verplichting om een openbare leidraad te hanteren, opgenomen worden in een algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 8.7 Woo. Ook moet de staatssecretaris van Koninkrijkrelaties en Digitalisering zorgen voor betekenisvolle landelijke cijfers over openbaarmaking op verzoek, en voor kennisdeling tussen de verschillende overheidsorganisaties.

Onze referentie
2024-0000230485

Datum
15 april 2024

Onderzoek rechters

Het adviescollege baseert zijn aanbevelingen en adviezen op eigen ervaringen in bemiddelingszaken, gesprekken en twee validatiesessies met behandelaars, journalisten en wetenschappers, en op goede voorbeelden uit de praktijk. In de voorbereiding van het advies zijn daarnaast rechters geïnterviewd over hun ervaringen met de Woo. De bevindingen zijn gepubliceerd in een los rapport. Dit rapport 'Rechters aan het WOOrd' is als bijlage bij de invoeringstoets toegevoegd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1a	Kamerbrief EK Aanbieding jaarverslag 2023 en advies ACOI	
1b	Kamerbrief TK Aanbieding jaarverslag 2023 en advies ACOI	
2a	Jaarverslag Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding 2023	
2b	Advies 'Wat kan ik voor u doen?'	Een gevraagd advies n.a.v. de Woo-invoeringstoets
2c	Rapport 'Rechters aan het WOOrd'	Bijlage bij het advies n.a.v. de Woo-invoeringstoets